

**Consell Municipal
de Benestar Social**

**Recull de propostes
dels grups de treball
2013-2014**



Índex

Introducció	3
Acció comunitària	4
Dones	4
Drogodependències	6
Envel·liment	9
Famílies	11
Infància	13
Pobresa	15
Salut	16

Ajuntament de Barcelona
Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports
Direcció de Participació Social
Consell Municipal de Benestar Social
València, 344, 5è
Tel. 93 413 26 60
cmbs@bcn.cat
www.bcn.cat/consellbenestarsocial

Novembre de 2014

Introducció

Aquest document recull les propostes dels grups de treball del Consell Municipal de Benestar Social 2013-2014. Aquest curs la temàtica conjunta de treball ha estat analitzar com la situació econòmica i social actual dóna peu a canvis en els models d'organització de la societat civil, de les persones ateses en els serveis o de la relació entre inclusió social i mercat laboral.

S'han realitzat 69 sessions de treball, en les quals han participat un total de 309 persones, que des de les entitats, organitzacions, serveis públics i universitats –un total de 142– han aportat elements per a la reflexió, el debat i l'elaboració de propostes que posteriorment seran trameses als òrgans de govern corresponents i al conjunt de l'organització municipal.

Aquest any han participat en les sessions 61 convidats i convidades, provinents de tots els àmbits (universitats, entitats, Administració...), que amb els seus coneixements i expertesa han permès desenvolupar una bona feina de treball i reflexió als diferents grups.

Cal destacar la creació d'una comissió de treball *ad hoc* per abordar l'impacte de la situació de la crisi en la infància i la igualtat d'oportunitats. Les propostes d'aquesta comissió no estan incloses en aquest document.

Grup de treball ACCIÓ COMUNITÀRIA

Aquest any el grup Acció Comunitària ha consensuat com a objectiu de treball conèixer l'acció col·lectiva que està emergint al voltant dels nous moviments socials com a resposta a la crisi econòmica i ha definit algunes preguntes per facilitar l'establiment d'un fil conductor en el coneixement i debat entorn d'experiències innovadores.

Propostes

- Donar a conèixer una mirada global de l'acció comunitària que es desenvolupa des de l'Ajuntament i afavorir la transversalitat de les seves polítiques, així com la coordinació de diferents programes d'intervenció comunitària que s'impulsen des de diverses institucions públiques i/o privades.
- Afavorir formes de relació entre l'Administració pública, el teixit associatiu i els nous moviments socials basades en l'horitzontalitat i la coresponsabilitat en l'abordatge de les situacions socials problemàtiques.
- Potenciar les propostes que afavoreixen l'autonomia alimentària, ja que ofereixen una solució més digna a les persones en situació de precarietat econòmica, i potenciar la capacitació d'aquestes persones per millorar la seva situació. Per tal d'assolir aquest objectiu es proposa, en primer lloc, que es faci una recerca per identificar i visibilitzar les experiències d'aquest tipus. En segon lloc, que es busquin i desenvolupin mesures per potenciar-les, com, per exemple, suport econòmic, cessió d'espais, flexibilització de normatives, etc. per tal de facilitar els processos.
- Potenciar l'avaluació de les experiències d'organització comunitària que s'estan desenvolupant a la ciutat a través de la *Guia operativa d'avaluació de l'acció comunitària* per tal d'identificar les bones pràctiques i estendre-les al conjunt de la ciutat.

Grup de treball DONES

Aquest any el grup Dones ha treballat sobre l'eix principal i transversal d'estratègies preventives des de l'apoderament de les dones en un context de precarietat econòmica i laboral.

En l'anàlisi de la influència de la precarietat laboral i econòmica de la població en general, cal continuar aprofundint en l'enfocament de gènere per avaluar la repercussió de la crisi en les condicions de vida de les dones, ja sigui des de la prevenció de la violència, des de la salut o trencant els estereotips afectius.

Propostes

Sobre la prevenció de la violència masclista en els circuits i serveis

- Valorar la possibilitat que determinades entitats que treballen en atenció i prevenció de la violència de gènere, connectades amb la comunitat o amb vinculació territorial, puguin participar a les taules territorials del Circuit contra la violència vers les dones.
- Plantejar espais de treball col·laboratiu entre el Circuit contra la violència vers les dones i els consells o comissions de dones dels districtes, reconeixent el paper de les entitats de dones en la detecció i prevenció de la violència.
- Tot i reconeixent que ja s'està fent, continuar destacant la necessitat del suport i cura als i les professionals que treballen en la prevenció i abordatge de la violència de gènere, amb diferents mitjans i metodologies.
- Aprofundir en l'abordatge en l'adolescència des del nou servei de SARA. S'ha de trobar nous mecanismes i estratègies. Específicament cal incidir en l'impacte de les noves tecnologies vinculades a la violència de gènere en l'adolescència (*bullying*, contactes, ciberassetjament, etc.).
- Valorar la necessitat d'abordatge de les noves tecnologies i l'impacte en les noies, en el marc de la comunitat educativa (AMPA, professorat...).
- Formació específica dels professionals que treballen en l'atenció a la violència de gènere per treballar en profunditat en aspectes com els efectes a llarg termini de la victimització en la subjectivitat (repeticions, etc.).

Sobre els estereotips en adolescents

- Continuar fent èmfasi en la intervenció preventiva des de la infància-adolescència, amb la implicació de les famílies, els educadors i la comunitat en general. De forma paral·lela al treball grupal habitual amb famílies, fer abordatge amb grups de mares per tractar temes específics en la transmissió de valors-referents de mares a filles.
- Incorporar el factor emocional i psicològic en els treballs preventius grupals per guanyar més eficàcia implicant famílies, equips educatius, etc.
- Plantejar intervencions preventives i d'apoderament (tallers, grups...) també en l'àmbit universitari, tant per la seva incidència en els vincles afectius com pel que fa al posicionament professional dels i les joves universitàries.

- Continuar enfortint les dones perquè prenguin consciència de la necessitat de cuidar-se en termes globals i perquè consolidin la posició de subjectes amb capacitat de decidir sobre la seva salut.
- La situació de precarietat econòmica i laboral impacta de manera diferenciada en les dones i per aquest motiu és encara més important incorporar l'impacte dels factors diferencials de gènere en la salut de les dones, tant en la detecció com en l'atenció des del sistema sanitari.

Grup de treball DROGODEPENDÈNCIES

Durant aquest curs, el grup Drogodependències ha participat en diverses sessions col·lectives amb altres grups: amb els grups Salut i Envelliment ha participat en la presentació de l'Informe de Salut a la ciutat de Barcelona 2012, i amb el grup Salut també ha compartit la sessió sobre els problemes relacionats amb l'alcohol i com prevenir-los.

Com a temes específics del grup s'ha tingut informació sobre el Pla d'acció sobre drogues 2013-2016. S'ha treballat sobre diversos temes: assessoraments jurídics en els serveis i institucions de persones drogodependents; la proposta de la Llei de seguretat ciutadana; els clubs i associacions de cànnabis; la prevenció universal de drogodependències amb adolescents, i les comissions de drogues en els territoris.

Propostes

Sobre l'Informe de Salut 2012

El grup assumeix les propostes aportades pel grup Salut, i les relacionades més directament amb l'àmbit de les drogues:

- Cal continuar incidint en les campanyes contra el tabaquisme.
- Cal conscienciar els metges, especialment psiquiatres, que no es poden medicalitzar els malestars dels adolescents, ja que: 1) d'aquesta manera no es respon a la seva demanda, i 2) és una pràctica contradictòria amb el discurs dels perills de les drogues.
- Per treballar sobre els riscos, és molt més útil tenir en compte la dimensió col·lectiva dels estils de vida i que els riscos s'assumeixen en el sí d'un grup social. Queixar-nos de la "banalització del risc" (quan aquest es presenta com una opció individual) no serveix per a res.

- S'ha de treballar amb perspectiva de gènere, en relació al masculí, per incidir sobre les conductes de risc en drogues i VIH.
- Cal continuar impulsant els projectes de salut comunitària.
- Calen recursos específics en zones de vulnerabilitat social.

Sobre el Pla d'acció sobre drogues 2013-2016

- Cal atendre en el focus de les intervencions independentment dels serveis que hi estiguin implicats. Per això cal cuidar molt més la interrelació entre el sistema de salut i el sistema de serveis socials.
- En aquest sentit, es demana als serveis de salut més sensibilitat social, però també cal dotar-los de més capacitat de valorar els condicionants socials.
- No s'han de medicalitzar en excés els processos emocionals en general, ni tampoc els processos de dol.

Per facilitar això:

- S'haurien d'enfortir els dispositius terapèutics i treballar també el tema emocional des de la dimensió comunitària.
- Caldria algunes orientacions i/o mecanismes per evitar les receptes excessives de benzodiazepines i d'opiacis sintètics.

Sobre assessoraments jurídics als serveis i institucions de persones consumidores de drogues

- Reforçar i especialitzar els assessoraments jurídics a la xarxa (institucions públiques i ONG, etc.), tenint en compte la multidimensionalitat de les conseqüències d'un enjudiciament penal.
- Crear una xarxa jurídica als centres d'atenció a persones drogodependents.
- Substituir les faltes per furts per serveis a la comunitat de caràcter terapèutic.

Sobre els clubs i les associacions de cànnabis

- Que l'Ajuntament creï un marc de regulació dels clubs de cànnabis, a partir del consens entre els sectors implicats; sobretot mentre no hi hagi una regulació específica en l'àmbit català.

- Proposar que la comissió del Parlament doni pas a una proposta de llei catalana. Que es creï una agència que controli o intenti controlar la producció de cannabis i el circuit de distribució.
- Tant en l'àmbit català com en el municipal, però en concret a l'Ajuntament, que és el nostre àmbit, és molt important que els criteris que manin per a la regulació siguin els de protecció i promoció de la salut i de la cohesió social. S'ha d'evitar que un tipus de regulació massa inespecífica o en excés "administrativista" acabi afavorint les empreses amb més capacitat econòmica, és a dir, les que tenen ànim de lucre, enfront de les associacions federades, molt més lligades a la iniciativa social i a un tipus d'ús més controlat.
- Fer un registre específic d'associacions cannàbiques i obligar-les a complir "com a mínim" amb la Llei d'associacions.
- Millorar la relació i la informació amb els centres de tractament, de salut i centres de serveis socials pròxims a les associacions cannàbiques.
- Regular les distàncies mínimes entre aquests tipus d'establiments.
- Es proposa fer un observatori de seguiment, com s'ha fet a l'Uruguai.
- Atès que en aquests moments l'Ajuntament de Barcelona està discutint la regulació dels clubs cannàbics, el grup de treball Drogodependències es postula com a interlocutor expert en aquest tema i per tant, vàlid per a ser escoltats en l'esmentada discussió.

Sobre la prevenció universal de drogodependències amb adolescents

- Es proposa que el programa "Aquí en parlem" es pugui realitzar a la ciutat de Barcelona.
- Que es treballi la prevenció, no tant des de la prevenció de riscos sinó des de fer responsables els joves de les seves decisions.
- Formular estratègies en la línia que els joves puguin prendre decisions responsables, tant pel que fa al consum com a la prevenció de riscos (no tan sols de drogues).
- Cal treballar la prevenció amb les famílies, i continuar incidint sobre prevenció selectiva i indicada.
- Més coneixement entre els diferents agents que treballen per la prevenció del consum en adolescents a la ciutat, per clarificar el paper que ha de jugar cada un d'ells.

Sobre els problemes relacionats amb l'alcohol i com prevenir-los

- Impulsar des de l'Administració local mesures que dificultin l'accés a l'alcohol: llicències específiques per vendre alcohol segons la graduació, prohibir l'alcohol als aparadors, etc.
- Promoure campanyes que desprestigiïn els consums excessius.
- Aprofundir en les dades sobre la incidència de l'alcohol en determinats delictes com ara les conductes violentes i les baralles, per poder visibilitzar millor algunes de les seves conseqüències negatives a nivell social.
- Que l'Ajuntament no inclogui en la difusió dels seus programes ni en activitats en què participi l'esponsorització de marques de begudes alcohòliques.

Sobre les comissions de drogues en els territoris

- Cal continuar intervenint des de la salut comunitària.
- És necessari que siguin les associacions veïnals que liderin les taules de drogues, i no pas l'Ajuntament que, en tot cas, hi ha de participar i els ha de donar suport.
- Que l'Ajuntament impulsi com a procés participatiu les taules de drogues en el territori, com per exemple les taules de drogues del barri de La Mina, i es comprometi a treballar en la proximitat i amb la diversitat que sempre implica l'acció comunitària.

Grup de treball ENVELLIMENT

Enguany el grup ha iniciat el curs amb l'acord d'una nova denominació: grup Envelliment. Evidentment, les persones grans continuen situades al centre dels nostres treballs. La nova denominació expressa l'interès per propiciar un enfocament que faciliti l'aproximació als fenòmens més enllà de les referències cronològiques i que ens ajudi a veure i a projectar les interaccions entre les diferents etapes de la vida i el procés d'envellir. Amb la voluntat d'estimular que, individualment i col·lectivament, ens preparem per envellir i perquè la ciutat s'adapti a l'envelliment.

Els temes centrals que hem tractat aquest curs han estat: la participació social dels nous grups de jubilats i la cura de les persones grans i els cuidadors familiars. Complementàriament, hem debatut la proposta del nou Protocol d'actuació davant el maltractament de les persones grans i també hem treballat conjuntament amb el grup Salut en l'anàlisi dels resultats de l'Informe de Salut de Barcelona i dues experiències d'intervenció.

Propostes

Sobre la participació social dels nous grups de jubilats

- Promoure accions formatives, de reflexió i debat per tal d'actualitzar l'abordatge de les pràctiques socials de les persones grans. D'una banda, cal integrar la gran diversitat existent –pràctiques més convencionals i/o més esteses, pràctiques més minoritàries o menys visibles– i, de l'altra, s'ha d'evitar l'ús de categories excloents en l'anàlisi i les intervencions. A tall d'exemple, per integrar la diversitat no és útil determinar un model detallat amb l'objectiu d'aplicar-lo de forma generalitzada a tota la ciutat; en canvi, pot resultar productiu impulsar un conjunt d'iniciatives pilot, diferents, amb la voluntat d'involucrar persones i grups amb estratègies i ofertes variades.
- Fomentar la visibilitat de les diverses formes d'envellir, la varietat de formes de participar així com la pluralitat d'entorns, organitzacions i projectes on les persones s'impliquen sense considerar l'edat com a criteri per decidir-se. Considerem que per fomentar la visibilitat cal preveure la utilització de suports variats i dirigir-los a públics diferents.
- Incorporar el criteri de pertinència generacional i de gènere en la recollida de dades i aplicar-lo a l'anàlisi, i ampliar les franges d'edat estudiades incorporant les persones de més de 55 anys amb la voluntat de sostenir un enfocament que vinculi envelliment i trajecte vital.

Sobre la cura de les persones grans i els cuidadors familiars

- Generar debats a partir de la pregunta "Com volem ser cuidats i cuidades?" que estiguin orientats a fonamentar tant una posició proactiva enfront de les visions idealitzades com la reflexió crítica enfront de la por a la desprotecció i a pensar en el futur incorporant els factors afavoridors de la professionalització de les tasques de cura. Per propiciar aquests debats convé dissenyar formats i procediments diversos a fi d'adaptar-se a la varietat de grups. Els treballs que aplega el projecte europeu WeDo poden resultar d'ajut per tractar aquests aspectes.
- Elaborar materials que serveixin per orientar i que ofereixin informacions i criteris de valoració sobre problemes i solucions en diversos temes: l'habitatge i els entorns "com a casa"; les respostes en la proximitat; la vulnerabilitat a la nostra cultura; la preservació de la dignitat quan les persones perden l'autonomia de decisió i la independència; els temps i la reorganització de la cura quotidiana; la implicació de les diferents generacions; les tecnologies al servei de les persones; els drets socials, i les responsabilitats individuals i col·lectives.
- Avançar en formes d'orientació, suport i intervenció amb persones cuidadores, posant l'èmfasi en aspectes innovadors, a més dels tradicionals, que proporcio-

nin recursos de diferents tipus –assistencials, emocionals, ètics– amb la participació de totes les persones implicades, en especial de les persones cuidadores.

Protocol d'actuació davant el maltractament de les persones grans

- Aplicar un enfocament que incorpori la perspectiva intergeneracional en la promoció del bon tracte i la prevenció del maltractament i eviti la victimització.
- Incorporar en el disseny de les actuacions la diversitat existent entre les diferents generacions de persones grans i la perspectiva de gènere tot identificant les connexions i sinergies amb els circuits d'atenció a les dones que pateixen violència de gènere.
- Promoure el desplegament de comissions d'ètica amb sistemes de treball i activitats que afavoreixin la implicació i l'aprenentatge col·laboratiu dels professionals i dels diferents actors implicats en la prevenció, la detecció, la valoració i les intervencions.
- Incorporar la veu de les persones grans afectades en la valoració de les respostes que se'ls ha proporcionat al llarg del procés d'atenció per tal de recollir les seves aportacions en la reprogramació.
- Impulsar l'elaboració de materials “Eines per a les bones pràctiques” sobre experiències i reflexions realitzades, en l'àmbit més proper i també arreu, i fomentar la recerca que contempli entre els objectius prioritaris: la implicació de les persones grans en totes les fases –disseny, implantació, seguiment i avaluació– i l'aplicació de l'atenció centrada en la persona.

Grup de treball FAMÍLIES

El grup de treball Famílies ha treballat i reflexionat sobre les noves masculinitats i el repte de la cura i la coresponsabilitat; ha realitzat aportacions per a la commemoració del XXè Any Internacional de la Família i per a la creació d'un Consell de Família. També ha participat a la sessió conjunta amb els grups de treball Pobresa, Acció Comunitària i Dones sobre la inserció a través del treball.

Propostes

- Posar en valor aquests tipus d'experiències que permeten avançar en l'equitat de gènere des de diferents serveis (escoles, centres de serveis socials, centres d'atenció primària), les masculinitats, els rols de cura, la parentalitat positiva i la coresponsabilitat entre homes i dones dins les famílies, i estendre-les a la ciutat.

- Cal continuar plantejant experiències (campanyes de sensibilització, xerrades, grups de pares, tallers i cursos) que promoguin la conscienciació, la participació i la implicació dels homes en la igualtat efectiva entre dones i homes. Aquestes activitats han de fomentar valors, actituds, comportaments i relacions de respecte i de cura entre la població masculina i implicar els homes en la prevenció i l'eradicació de relacions violentes vers la parella i els fills i filles.
- Es proposa incorporar tallers de manteniment, economia familiar i logística a la llar dins dels tallers-grups d'homes que es fan en diferents serveis, de manera complementària al que ja s'està treballant.
- Millorar l'atenció que reben els homes sobre la seva paternitat, tant en els grups de preparat com en l'atenció postpart, i implicar d'una manera activa i responsable els homes que seran pares (durant l'embaràs i la criança del fill/a), a més d'oferir-los habilitats per desenvolupar una paternitat activa i responsable.
- Potenciar la coresponsabilitat dels homes en les tasques de la llar i de cura, i afavorir l'intercanvi d'experiències entre els futurs pares.
- Tallers com el de "Respostes a la crisi", subratllen la importància de trobar estratègies d'intervenció de gènere i ecosistemes territorials, com ara el treball en xarxa.
- Compartir les experiències exitoses portades a terme des de diferents àmbits entre els sistemes de serveis socials i de salut.
- Avaluat els resultats d'aquestes experiències des de la perspectiva dels beneficis per als participants però també per la incidència en les dinàmiques familiars i socials.
- Incorporar el concepte de la cura quotidiana al llarg de la vida, tenint present que la cura no ha de ser exclusivament cap als fills i filles sinó també cap a les persones grans i, en general, cap a les persones que tenim més a prop. En aquest sentit, cal incorporar els homes també en contextos comunitaris.
- Continuar impulsant polítiques públiques que facilitin la conciliació del temps tant d'homes com de dones per millorar la qualitat de vida i la sostenibilitat, que com s'indica en el Pacte del Temps s'ha de fer en col·laboració amb els agents educatius, econòmics i socials de la ciutat.
- Fomentar en els centres educatius la prevenció de relacions abusives de parella i incorporar-la al currículum escolar, en línia amb el projecte entre la Direcció del Programa de Dona de l'Ajuntament i el Consorci d'Educació, que té previst iniciar la prova pilot el curs 2014-2015 en la franja de 6 a 16 anys.

- Fer un èmfasi especial en adolescents i joves que no incorporen relacions igualitàries i reproduïen rols molt poc igualitaris, tant en l'àmbit públic com en l'àmbit privat.
- Cal treballar amb les escoles bressol com a punt de proximitat i contacte amb les famílies.
- Establir sinergies de treball amb els grups d'homes que s'estan impulsant des dels serveis socials bàsics.
- Cal donar visibilitat a aquest tipus de feina per difondre el servei al màxim de ciutadans i professionals.
- Continuar mantenint la composició exclusiva d'homes en aquests grups de treball. Des de diferents grups del Consell s'ha manifestat que els espais exclusius d'homes permeten abordar els temes de gènere masculí des de la seva pròpia vivència.

Grup de treball INFÀNCIA

Aquest curs el grup Infància ha centrat el seu treball en tres temes: l'elaboració de l'índex de benestar social en la infància i l'adolescència; els nous estils de vida dels infants i adolescents en un context de crisi, de canvi d'hàbits i de consum i d'ús accelerat de les tecnologies i xarxes socials, i la continuació del debat sobre la participació infantil, on aquest any s'ha pogut escoltar els adolescents, que han participat a l'Audiència Pública per als joves de la ciutat de Barcelona.

Exposen les ponències realitzades, el debat posterior i les aportacions dels membres del grup de treball que ens permeten extreure'n conclusions, i les propostes concretes que formulem.

Propostes

Sobre l'índex de benestar social de la infància i l'adolescència a Barcelona

- Continuar treballant per disposar d'un índex de benestar social de la infància i l'adolescència de Barcelona complet, coherent i d'ampli abast, que englobi les dades pròpies i les recollides en altres sistemes d'indicadors. L'índex ha de ser una radiografia de la infància i l'adolescència a la ciutat fidel, prou completa i periòdica per tal d'identificar la realitat d'aquest sector, i ha de permetre conèixer les seves necessitats i establir les accions i serveis adients a desenvolupar tant des de l'àmbit públic com del privat.

Aquest índex ha de tenir en compte el següent:

- Abast de continguts. Que tingui com a base les directrius de la Convenció dels Drets dels Infants, atenent a la perspectiva de les cinc P: promoció, prevenció, participació, protecció i provisió de serveis; i que contempli els diferents aspectes de qualitat de vida dels infants, com són la salut, l'educació, els serveis socials, la seguretat, etc.
- Periodicitat i actualització. Ha de ser similar als informes presentats pels estats al Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides, que és de cinc anys, o quan ho aconsellin els avenços en el coneixement científic i professional.
- Ha de ser equiparable als índex d'indicadors definits en els àmbits nacional i internacional per altres ciutats, governs i institucions rellevants i basar-se en les recomanacions dels experts independents i professionals del sector.
- Proximitat. Per tal d'adequar-se millor a la realitat de la infància i l'adolescència en cada territori, caldrà establir els indicadors per districtes o barris (com a altres activitats econòmiques o culturals), condició indispensable per poder implementar polítiques públiques adaptades a les necessitats d'entorns que tenen situacions i condicions de vida desiguals.
- Elaboració. Per qüestions d'economització, cal estudiar la possibilitat d'utilitzar o fer convergir els indicadors dels propis serveis o els dels diferents organismes, com són les dades pròpies de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports de l'Ajuntament de Barcelona, del Baròmetre de la Infància, de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB), del Consorci de Serveis Socials de Barcelona, de l'Institut d'Infància i Món Urbà (CIIMU), de la Generalitat de Catalunya i d'UNICEF.

Sobre el benestar subjectiu des de la perspectiva dels infants i els adolescents

- Tenint en compte la participació dels infants i analitzant les seves percepcions sobre la seva satisfacció vital i la seva qualitat de vida s'hauria d'endegar un procés de recollida de dades quantitatives i qualitatives sobre el seu grau de benestar en els diferents àmbits: educació, salut, família, participació, seguretat...
- A partir de la constatació dels canvis que es produeixen acceleradament a la nostra societat, que afecten molt directament a la infància i l'adolescència i al seu desenvolupament personal, cal tenir la capacitat d'adaptar els serveis i recursos.

Grup de treball POBRESA

Com no podia ser d'una altra manera, l'impacte de la crisi sobre l'acció social i sobre la vida quotidiana de la ciutadania ha marcat el treball del grup els darrers anys. S'ha remarcat la importància de no abandonar una perspectiva preventiva en la intervenció social de les administracions i de les entitats i de continuar impulsant el treball comunitari, i s'han discutit els problemes que pateixen entitats dedicades a la inserció laboral de població en situació d'exclusió social. Durant el curs 2013-2014, després de comprovar que en bona part dels debats del grup s'acabava formulant la mateixa pregunta, vam decidir plantejar que aquest fos el fil conductor del calendari de sessions de treball: *Com portar a terme accions i polítiques inclusives en un mercat laboral disfuncional?*

Tradicionalment, millorar l'ocupabilitat de les persones en situació de pobresa ha estat la peça clau de les polítiques d'inserció, però els nivells d'atur que registra el nostre mercat laboral obliguen a repensar les intervencions socials sobre col·lectius en risc d'exclusió.

Propostes

El grup de treball proposa que l'Ajuntament de Barcelona, remetent-se a la declaració institucional aprovada en el Plenari del Consell Municipal de 26 d'abril de 2013, insti la Generalitat de Catalunya a establir una renda garantida de ciutadania, i transmeti al govern que amb una reforma de la renda mínima d'inserció actual no s'aconseguirà reduir la pobresa a la ciutat.

Per tal de potenciar els projectes d'economia social i solidària i les xarxes de suport entre la ciutadania proposem:

- Introduir criteris de l'economia social i solidària en les relacions laborals de l'Ajuntament com a institució ocupadora.
- Estudiar totes les possibilitats legals per facilitar l'entrada d'organitzacions i cooperatives de l'economia social i solidària als concursos públics.
- Facilitar canals de comunicació perquè representants de la xarxa d'economia social i solidària de Catalunya expliquin als responsables de compres la seva manera de treballar i el valor afegit de l'economia social i solidària.
- Aprofundir en el coneixement de l'impacte social i ambiental de les activitats dels proveïdors de l'administració de l'Ajuntament. Demanar als proveïdors el seu balanç social o documents equivalents, encara que sigui de manera voluntària, ajudaria a donar a conèixer l'economia social i solidària.
- Incrementar el suport institucional a la Fira d'Economia Solidària de Catalunya.

- Facilitar la cessió d'espais a iniciatives veïnals i comunitàries.
- Donar valor a les iniciatives autogestionades i la seva capacitat de lluita contra la pobresa. Analitzar els seus impactes amb rigor i acompanyar el seu desenvolupament des d'una perspectiva de treball comunitari.

Grup de treball SALUT

El grup Salut ha pres novament com a document base per a la reflexió conjunta l'Informe de Salut de Barcelona 2012, que ha focalitzat la primera sessió de treball, amb una aproximació epidemiològica a les principals necessitats detectades a partir dels indicadors exposats.

En aquest sentit, s'observa un increment del consum de tabac en les dones, especialment les menors de 40 anys, un augment de les conductes de consum excessiu i abús d'alcohol especialment entre adolescents i joves, i un augment del consum crònic de cànnabis. També s'ha incrementat la incidència de les infeccions de VIH entre els homes joves, i entre els homes que tenen relacions amb homes, especialment en aquells que tenen historial de proves negatives però que finalment esdevenen positius. Hi ha pràctiques de risc persistents, especialment entre els homes joves que tenen relacions sexuals amb homes (HSH), i una creixent banalització del risc entre el col·lectiu heterosexual. El suïcidi femení presenta una situació epidemiològica que s'ha de tenir en compte en el disseny de polítiques preventives.

Propostes

Sobre la salut sexual i reproductiva

- Mantenir les polítiques preventives en matèria de salut sexual i reproductiva, especialment en entorns o col·lectius vulnerables.
- Coordinar accions interdepartamentals per augmentar l'efectivitat de les actuacions.
- Impulsar la creació, des de l'àmbit de Salut de l'Ajuntament de Barcelona, d'un espai de treball comú amb els diferents actors implicats, que permeti l'establiment de les línies prioritàries, la formulació d'objectius i activitats concretes que calgui dur a terme, la seva correcta avaluació i un seguiment temporal adequat.
- Impulsar accions específiques en perspectiva de gènere masculí, especialment pel que fa als aspectes de relació entre gèneres, afectivitat i drets.
- Augmentar la capacitació dels professionals que treballen en els centres d'atenció a joves.

- Focalitzar l'accessibilitat dels preservatius, especialment en col·lectius que desenvolupen conductes que poden suposar un risc augmentat per a les ITS.

Sobre envelliment i salut

- Continuar impulsant ajuts per disminuir les barreres arquitectòniques que afavoreixen l'aïllament.
- Augmentar decididament la interrelació entre entitats i projectes comunitaris focalitzats en les persones grans o adultes grans a efectes de maximitzar beneficis i optimitzar recursos.
- Continuar el desenvolupament i la consolidació de projectes focalitzats en la disminució de les situacions d'aïllament social.
- Augmentar el nombre d'accions per facilitar la pràctica de l'activitat física en aquestes franges d'edat, com a acció preventiva de condicions cròniques de salut.
- Consolidar l'ús de les tecnologies d'informació i comunicació (TIC) com a recurs per augmentar la socialització de les persones que viuen soles.
- Dissenyar estratègies preventives multisectorials per treballar l'envelliment (tallers d'envelliment actiu i saludable) abans que les persones entrin en aquesta etapa de la seva vida.
- Fer el seguiment de l'experiència pilot d'envelliment integral, actiu i saludable iniciada a dos barris de la ciutat, d'articulació dels sistemes de serveis socials i de salut, per tal de valorar la seva incidència en la millora de l'atenció a la dependència de persones grans a la ciutat.

Sobre el consum excessiu d'alcohol

- Implantar des de l'Administració mesures que dificultin l'accés a l'alcohol, com ara la limitació de l'exposició de begudes alcohòliques als aparadors de certs establiments, l'exigència de llicències específiques per vendre alcohol d'alta graduació, etc.
- Promoure campanyes educatives que desintegri socialment el consum excessiu d'alcohol, i que aquest quedi desprestigiat (a exemple del tabac).
- Endurir les sancions per venda o facilitació d'alcohol a menors.
- Aprofundir en els aspectes de responsabilitat subsidiària parental en el consum excessiu de menors.

- Disposar d'indicadors fiables de la relació del consum excessiu o crònic de l'alcohol en la gènesi de conductes violentes –especialment la violència de gènere– per tal d'aïllar fefaentment el risc atribuïble a l'alcohol en aquestes incidències.
- Modificar l'Ordenança de civisme del 2006 per tal de prohibir el consum d'alcohol a la via pública, exceptuant els espais de les terrasses dels establiments degudament autoritzats (l'actual ordenança només en prohibeix el consum en envasos de llautó o vidre).
- Fer complir les normes incloses a la Llei 20/1985 que prohibeixen la publicitat de begudes amb més de 23% d'alcohol en els espais públics i que sovint són burlades pels anunciants.
- Reforçar la vigilància de la venda il·lícita d'alcohol en establiments alimentaris i benzineres en horari nocturn (després de les 23h) i a menors.
- Dictar una Instrucció d'Alcaldia que expliciti que no es pot acceptar publicitat ni patrocini d'alcohol en les activitats organitzades per l'Ajuntament, els seus instituts i empreses, d'acord amb els criteris aprovats al Grup Polític de Drogues l'abril del 2010 i ratificats a la Comissió de Qualitat de Vida el novembre de 2011.
- Prohibir l'exhibició dominant de begudes alcohòliques als aparadors dels establiments alimentaris, observada sovint en locals oberts en horari nocturn i festius en proporcions superiors al 50% de la superfície.

Sobre activitat física i salut

- Continuar ampliant l'oferta horària i d'activitats dins del Programa Activa't als parcs, adreçat fonamentalment a les persones grans, per tal de fer-la atractiva a altres segments de població.
- Estendre el Projecte Escales de l'Ajuntament de Barcelona a més edificis de titularitat municipal, i alhora facilitar l'adopció d'aliances estratègiques amb entitats o institucions de la ciutat per facilitar que el programa s'estengui.
- Dissenyar estratègies específiques per potenciar la pràctica esportiva a segments poblacionals concrets, com ara joves, pares i mares de nens en edat escolar, dones joves, dones adultes, i col·lectius especialment vulnerables.
- Potenciar el Programa de Parelles Esportives a exemple del model usat en el Programa de Parelles Lingüístiques.

- Promoure l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació com a elements facilitadors i reforçadors de l'activitat física regular.
- Transformar decididament els espais esportius a l'aire lliure en espais sense fum, prohibint el consum de tabac en aquestes instal·lacions.
- Establir sinergies col·laboratives amb programes sobre alimentació saludable o prevenció del consum de substàncies tòxiques.
- Afavorir l'esport com a element de cohesió social en els escenaris de fragilitat social.
- Protegir especialment les entitats esportives de barri que contribueixen a l'arrelament i la cohesió social al seu entorn.
- Seguir promocionant Barcelona com a capital esportiva.
- Continuar treballant amb perspectiva de gènere en la promoció de l'activitat física o els esdeveniments esportius a la ciutat.
- Treballar de manera sinèrgica en els àmbits d'escola, família i comunitat, per tal de consolidar un clar viratge de la imatge estereotipada del cos cap als aspectes de salut, contràriament als prevalents actualment, que ho fan sobre l'estètica.

Sobre l'impacte de la contaminació atmosfèrica en la salut

- Proposem que es monitorin indicadors que avui encara no estan regulats (però que previsiblement ho seran aviat), com el *black carbon*, com a indicadors rellevants de la qualitat de l'aire amb influència demostrada en la salut.
- El grup aposta decididament perquè Barcelona es plantegi ser una ciutat més verda, seguint l'exemple de les actuacions realitzades a ciutats com Berlín o Seattle.

